

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH180045
NAZWA
OBSZARU Sanisko w Bykowcach

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH180045	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Sanisko w Bykowcach

1.4. Data opracowania 2008-11	1.5. Data aktualizacji 2021-01
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres: Polska Wawelska 52/54 Warszawa 00-922
Adres e-mail: kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW: 2009-10
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*): 2011-03
Data objęcia obszaru ochroną SOO: Brak danych

2. POŁOŻENIE OBSZARU

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

[Powrót](#)

Długość geograficzna
22.2649

Szerokość geograficzna
49.5388

2.2. Powierzchnia [ha]:
79.77

2.3. Obszar morski [%]
0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2 Nazwa regionu

PL32	Podkarpackie
------	--------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0 %)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

[Powrót](#)

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3150			5.83		G	A	C	B	C
6430			0.38		G	B	C	B	C
6510			16.39		G	B	C	B	C
9170			2.11		G	D			
91E0	X		10.81		G	B	C	B	C

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze						Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja	Ogólnie
A	1193	Bombina variegata			p				P	M	D			
M	1337	Castor fiber			p				C	M	D			
M	1355	Lutra lutra			p				R	M	D			
F	1145	Misgurnus fossilis			p				R	G	C	C	A	C
A	1166	Triturus cristatus			p				C	G	C	B	B	B

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

3.3. Inne ważne gatunki fauny i flory (opcjonalnie)

Gatunek					Populacja na obszarze				Motywacja						
Grupa	KOD	Nazwa naukowa	S	NP	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Gatunki wymienione w załączniku		Inne kategorie				
					Min	Maks		C R V P	IV	V	A	B	C	D	
A								C		X					
A								R	X						
A								C		X					
A		Hyla arborea						R	X						
P		Iris sibirica						R			X				
A		Rana arvalis						C	X						

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, Fu = grzyby, I = bezkręgowce, L = porosty, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.

- KOD: w odniesieniu do ptaków z gatunków wymienionych w załączniku IV i V należy zastosować nazwę naukową oraz kod podany na portalu referencyjnym.
- S: jeśli dane o gatunku mają charakter poufny i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki Według standardowego Wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategoria: kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = występuje.
- Kategorie motywacji: IV, V: gatunki z załączników do dyrektywy siedliskowej, A: dane z Krajowej Czerwonej Listy; B: gatunki endemiczne; C: konwencje międzynarodowe; D: inne powody

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N06	0.18
N10	32.89
N12	66.94
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Położenie obszaru Obszar Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 położony jest w makroregionie Pogórze Środkowobeskidzkie (513.6) w mezoregionie Pogórze Bukowskie, oddzielającym Kotlinę Krośnieńską od Gór Sanocko-Turczyńskich i Bieszczadów Zachodnich. Według podziału geobotanicznego i regionalizacji geobotanicznej Polski Obszar położony jest w Krainie Karpat Wschodnich (I.1), Okręgu Dołów Jasielsko-Sanockich (I.1.2) i podokręgu Sanockim (I.1.2.d). Geologia i Gleby Obszar położony jest w południowo-wschodniej części Centralnej Depresji Karpackiej w obrębie wypiętrzenia nazywanego faudem Grabownicy oraz Doliny Sanu. W obrębie faudu Grabownicy występują najstarsze wiekiem osady: piaskowce i łupki kredy dolnej. Piaskowce występują w zachodniej części Międzybrodzia i w rejonie potoku Liszna. Osady czwartorzędowe tworzone są przez osady zboczowe o miąższości 0,3-3,0 m, wykształcone w postaci pyłów i glin pylastych zwięzłych z domieszką rumoszu skalnego, spoczywających na zwietrzelinach warstw skalnych. W dolinie Sanu dominują osady akumulacji rzecznej: holocenijskie denne o miąższości 0,5-3,0 m i plejstoceńskie żwiry o miąższości 2,4-5,0 m oraz mady o miąższości 0,5-3,0 m. Są to osady gruboziarniste z domieszką otoczków o średnicy 5-30 cm oraz mady w postaci glin pylastych zwięzłych i pyłów przewarstwione wkładkami namulów organicznych. Gleby występujące w obszarze stanowią głównie w dolinie Sanu mady lekkie, ciężkie i średnie, III i IV klasy bonitacyjnej. Klimat Obszar objęty opracowaniem należy zgodnie z klasyfikacją Romera do typu górski i podgórski, zaciśzy śródgórskich Krainy Samborsko – Sądeckiej. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec ze średnią temperaturą powyżej 17°C, a najchłodniejszym styczni (średnia temperatura około - 4°C). Średnia temperatura roczna wynosi 7,7°C. Suma rocznych opadów waha się pomiędzy 737 a 912 mm. Największe opady obserwuje się w czerwcu, lipcu i sierpniu między 76 a 155 mm, najmniejsze w lutym 23-36 mm. Lokalny klimat charakteryzuje się dużą zmiennością warunków atmosferycznych, wynika ona ze ścierania się oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza. Długość okresu wegetacyjnego wynosi około 209 dni. Hydrografia Osią hydrograficzną jest rzeka San, która odwadnia tereny objęte granicami Obszaru. Obszar położony jest na terasie zalewowej rzeki stanowiącej pozostałość dawnego przebiegu koryta Sanu z którym w okresie występowania podwyższonych stanów wód obszar posiada okresowe połączenie hydrologiczne. Pod względem limnologicznym obszar tworzą dwa zbiorniki wodne: jezioro zakolowe (Sanisko) oraz torfowisko niskie

(Łęg). Obie formy stanowią pozostałość dawnego koryta rzeki. Jezioro Sanisko połączone jest z torfowiskiem Łęg ciekim bez nazwy. Ciek ten łączy również obie jednostki z rzeką San. Poniżej ujścia cieku z Jeziora Sanisko na skutek działalności bobrów powstało płytkie rozlewisko obejmujące swoim zasięgiem las łęgowy. Zarówno jezioro jak i torfowisko stanowią ujście dla kilku rowów melioracji szczegółowych odwadniających północną część Obszaru zwłaszcza w okolicy wsi Bukowce. Rowy melioracji szczegółowych znajdujące się w południowej części obszaru uchodzą bezpośrednio do Sanu. Obszar wchodzi w skład Regionu Wodnego Górnej Wisły JCWP San od zbiornika Myczkowce do Tyrawki. Struktura Krajobrazu Krajobraz obszaru jest silnie zróżnicowany. Występują w nim formy charakterystyczne dla naturalnych dolin rzecznych jakimi są jeziora zakolowe i torfowiska oraz leśne zbiorowiska roślinne o charakterze łęgowym, stanowiące pozostałość po dawnym przebiegu koryta Sanu. Istotną rolę w krajobrazie Obszaru odgrywają tereny rolnicze głównie łąki i pastwiska oraz pokryte zabudową luźną tereny wsi Bykowce. Korytarze ekologiczne Obszar wchodzi w skład korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym 72k Pogórze Dynowskie. Położenie obszaru w dolinie Sanu oraz łączność hydrologiczna z tą rzeką powoduje, że Obszar stanowi integralną część ciągnącego się równoleżnikowo korytarza ekologicznego którego oś stanowi rzeka San. Obszar powiązany jest dzięki temu z innymi formami przyrody jakimi są obszary Natura 2000 Dorzecze Górnego Sanu PLH180021, Bieszczady PLC180001, Rzeka San PLH180007, Ostoja Góry Słonne PLH180013, Wisłok Środkowy z Dopływami PLH180030 oraz innymi formami ochrony przyrody jak rezerваты przyrody: Polanki, Góra Sobień, Przełom Osławy pod Mokrem, Bobry w Uhercach oraz Bieszczadzki Parkiem Narodowym. Walory przyrodnicze Krajobraz obszaru tworzy mozaika siedlisk hydrogeniczných typowych dla doliny dużych rzek. Pozostałością po dawnym korycie Sanu są starorzecza powstałe w wyniku erozyjnej i akumulacyjnej działalności wód rzeki, która w granicach terasy zalewowej, silnie meandrując, zmieniała swoje koryto. Porasta je roślinność wodna ze związków Potamion i Nymphaeion oraz szuwały właściwe (wysokie) ze związku Phragmition dominujące w strefie przybrzeżnej. Skraje mis starorzeczy od strony łądu porośnięte są przez szuwały turzycowe związku Magnocaricion oraz ziołorośla ze związku z Filipendulion ulmariae. Starorzecza tworzą układ przestrzenny z rozległymi kompleksami zbiorowisk trawiastych, na które składają się zmiennowilgotne łąki kaczeńcowe ze związku Calthion, łąki świeże ze związku Arrhenatherion elatioris. Formy ochrony przyrody Część północna Obszaru o powierzchni 63,66 ha objęta jest granicami Wschodniobeskidzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

4.2. Jakość i znaczenie

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion 3150.2 Starorzecza i drobne zbiorniki wodne Starorzecze, zwane Saniskiem, powstało w wyniku erozyjnej i akumulacyjnej działalności wód rzeki San, która w granicach terasy zalewowej w holocenie, silnie meandrując, zmieniała często swoje koryto. Z waloryzujących siedlisko przyrodnicze zbiorowisk ze związków Potamion i Nymphaeion stwierdzono następujące zespoły: włosienicznika krążkolistnego Ranunculetum circinatis, rogatka sztywnego Ceratophylletum demersi, wywłócznika okółkowego Myriophylletum verticillati, rdestnicy połyskującej Potametum lucenstis, rdestnicy grzebieniastej Potametum pectinatis, grążela żółtego Nupharo-Nymphaeetum albae, żabiściku pływającego Hydrocharitetum morsus-ranae i rdestu ziemnowodnego Polygonetum natantis. Strefę brzegową starorzecza porasta roślinność szuwarowa. Starorzecze jest zbiornikiem silnie wypłaconym i zarośniętym. Jego dno wysłane jest mułem organicznym, którego zasadniczym składnikiem jest detrytus roślinny. Intensywny rozwój roślinności wodnej i szuwarowej, jest efektem znacznej eutrofizacji wód zwłaszcza w jego północnej części sąsiadującej bezpośrednio z zabudowaniami miejscowości Bykowce, do której dopływają ścieki bytowe. Reprezentatywność: ocena A nadana ze względu na reprezentatywną grupę zbiorowisk roślinności wodnej związków Potamion i Nymphaeion. Powierzchnia względna: ocena C, dokonana na podstawie szacunkowego określenia wartości. Nie przekracza ona 2% ogólnej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska przyrodniczego w obrębie kraju. Pomimo, że starorzecze jest zbiornikiem silnie wypłaconym i zarośniętym, charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem zbiorowisk klasy Potametea. Dlatego stopień zachowania struktury oceniono jako dobrze zachowaną (II). Ze względu na znaczną, wzrastającą eutrofizację wód zwłaszcza w jego północnej części sąsiadującej bezpośrednio z zabudowaniami Bykowiec (skąd spływają ścieki bytowe) oraz niekorzystne warunki tlenowe stopień zachowania funkcji oceniono jako średni lub niekorzystny (III). Celem zachowania stanu siedliska konieczna jest inwentaryzacja źródeł doprowadzających ścieki bytowe do wód starorzecza a następnie ich eliminacja. Spadek stopnia zanieczyszczenia oraz trofii można osiągnąć egzekwując istniejące legislacyjne zapisy, dlatego też możliwość odtworzenia siedliska przyrodniczego oceniono jako

możliwą przy średnim nakładzie środków (II). Ogólnie stan zachowania siedliska w obszarze oceniono jako dobry (B).6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)Podtyp 6430.3 Niżowe, nadrzeczne ziołorośla okrajkoweZróżnicowane pod względem fizjonomii i składu gatunkowego nitrofilne siedlisko przyrodnicze. Wykształca się jako okrajek szuwarów, zarośli i łągów olszowo-jesionowych *Fraxino-Alnetum* rosnących w pobliżu starorzecza Sanisko. Pod względem fitosocjologicznym reprezentowane jest przez ziołorośla: kielisznika zaroślowego i wierzbownicy kosmatej *Calystegio-Epilobietum hirsuti*, pokrzywy zwyczajnej i kielisznika zaroślowego *Urtico-Calystegietum sepium* oraz kielisznika zaroślowego i sadzca konopiastego *Calystegio-Eupatorietum*. Reprezentatywność: ocena B nadana ze względu na dobrze zachowane pod względem liczby gatunków charakterystycznych dla siedliska, w tym znacznego udziału gatunków wilgociolubnych.Powierzchnia względna: ocena C, dokonana na podstawie szacunkowego określenia wartości. Nie przekracza ona 2% ogólnej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska przyrodniczego w obrębie kraju.Stan zachowania: ocena B, ze względu na brak kalibracji wskaźników dla parametru Struktura i funkcja.6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)Podtyp 6510.1 – Łąka rajgrasowaSiedlisko przyrodnicze reprezentowane przez różne postacie wilgotnościowe łąki rajgrasowej *Arrhenatheretum elatioris*. Oprócz rajgrasu wyniosłego *Arrhenatherum elatius* do charakterystycznych gatunków należą m.in.: barszcz zwyczajny *Heracleum sphondylium*, dzwonek rozpięchły *Campanula patula*, złocień (jastrun) właściwy *Leucanthemum vulgare*, koniczyna łąkowa *Trifolium pratense*, babaka lancetowata *Plantago lanceolata*, szelężnik większy *Rhinanthus serotinus*, krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, tomka wonna *Anthoxanthum odoratum* i wiechlina łąkowa *Poa pratensis*. Reprezentatywność: ocena B nadana ze względu na zachwiane stosunki ilościowe i jakościowe w składzie florystycznym, wynikające z zaniechania lub ograniczenia użytkowania. Powierzchnia względna: ocena C, dokonana na podstawie szacunkowego określenia wartości. Nie przekracza ona 2% ogólnej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska przyrodniczego w obrębie kraju.Stan zachowania: ocena B, z uwagi na zaprzestanie lub znaczące ograniczenie użytkowania, co objawia się zwieszeniem ilości martwej materii (wojłok), sukcesją, fragmentacją siedliska.Stan zachowania siedliska uzyskał ocenę B. Stopień zachowania struktury siedliska ze względu na liczne występowanie gatunków charakterystycznych oraz inne parametry wskazujące na naturalność płatów oceniono jako dobrze zachowany (II). W wyniku zaniechania lub sporadycznego użytkowania kośnego doszło lub dochodzi do utraty cech swoistych dla tego typu zbiorowisk roślinnych. Dlatego też stopień zachowania funkcji określono jako średni (III). Celem zachowania stanu siedliska konieczne jest utrzymanie lub przywrócenie ekstensywnego użytkowania kośnego i/ lub pasterskiego, co zapobiegnie postępowaniu procesu sukcesji. Spadek rentowności może być przy tym rekompensowany przez udział rolników w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych, dlatego też możliwość odtworzenia oceniono jako możliwą przy średnim nakładzie środków (II).91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowePodtyp: *91E0-3 Niżowy łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum*W drzewostanie łągów dominuje olsza czarna *Alnus glutinosa*, której towarzyszy czeremcha zwyczajna *Padus avium* oraz rosnące w domieszce: jesion wyniosły *Frasinus excelsior*, wiąz szypułkowy *Ulmus laevis* i brzoza omszona *Betula pubescens*. W podsyciu, w zależności od stopnia wilgotności, występują: porzeczką czerwoną *Ribes spicatum*, dziki bez czarny *Sambucus nigra*, leszczyna *Corylus avellana*, kruszyna *Frangula alnus* i trzmielina zwyczajna *Euonymus europaea*. W warstwie mszystej rosną: żurawiec falisty *Atrichum undulatum*, dzióbek rozarty *Oxyrrhynchium hians*, płaskomerzyki - pokrewny *Plagiomnium affine* i falisty *P. undulatum* oraz wątrobowiec – płozik różnolistny *Lophocolea heterophylla*. Reprezentatywność: ocena B nadana ze względu na znaczące nawiązanie do olsów, co widoczne jest w runie pod względem ilościowym i jakościowym. Powierzchnia względna: ocena C, dokonana na podstawie szacunkowego określenia wartości. Nie przekracza ona 2% ogólnej powierzchni pokrytej przez ten typ siedliska przyrodniczego w obrębie kraju.Stan zachowania siedliska uzyskał ocenę B. Stopień zachowania struktury siedliska ze względu na liczne występowanie gatunków charakterystycznych oraz inne parametry wskazujące na naturalność płatów oceniono jako dobrze zachowany (II). Z uwagi na niewielki zapas martwego drewna, mała ilość drewna wielkowymiarowego, oznaki przesuszenia podłoża, dominację młodszych wiekowo drzewostanów oraz neofityzację runa w części płatów stopień zachowania funkcji określono jako średni (III). Ze względu na możliwość ograniczenia pozyskania drewna do I i IV kwartału roku (po sezonie wegetacyjnym) oraz pozostawiania na powierzchni zamierających i dziuplastych drzew oraz martwego drewna odtworzenie siedliska oceniono jako możliwą przy średnim nakładzie środków (II).9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)Siedlisko przyrodnicze reprezentowane na terenie obszaru przez grąd

Tilio-Carpinetum typicum. W wyniku zastosowania wskaźników waloryzacji parametrów stanu oraz specyficznej struktury i funkcji zalecanych przez GIOŚ ocena stanu zachowania siedlisko oceniono jako nieistotne. Zdecydowały o tym, m.in.: mała reprezentatywność, neofityzacja, brak wystarczającego zapasu martwego drewna oraz mała powierzchnia ogólna. 1145 Piskorz misgurnus fossilis W przypadku piskorza na terenie obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 brak jest danych porównawczych z wcześniejszych okresów odnoszących się do liczebności populacji. W 2015 r. odławiano pojedyncze osobniki tego gatunku w starorzeczu, przy czym należy zaznaczyć, że badania utrudniał bujny rozwój makrofitów wodnych oraz złe warunki fizykochemiczne. Badane starorzecze charakteryzuje się pogorszonym stanem troficznym i wysokim stopniem eutrofizacji, co może ograniczać liczebność gatunku. Populacja piskorza w badanym starorzeczu jest odizolowana od innych ponieważ teren Doliny Sanu na odcinku Leska i Sanoka znajduje się poza głównym obszarem występowania gatunku na terenie Polski stąd też izolację populacji gatunku oceniono jako A. Starorzecze zostało prawdopodobnie zasiedlone przez gatunek przypadkowo na skutek zawleczenia go wraz z materiałem zarybieniowym do obsady stawów lub też na potrzeby zarybień zbiornika Solińskiego. Informacje archiwalne wskazują że od lat 20-tych ubiegłego wieku w starorzeczu prowadzono hodowlę ryb wydaje się że zawleczenie jest najbardziej prawdopodobną drogą zasiedlenia zbiornika przez piskorza. Liczebność populacji w odniesieniu do populacji krajowej pozwala na nadanie jej oceny znaczącej (C) ponieważ nie przekracza ona 0,1% liczebności populacji krajowej. O nadaniu populacji oceny znaczącej (C) decyduje również izolacja stanowiska od głównego obszaru występowania oraz jego unikatowość - prawdopodobnie najwyżej nad poziomem morza położone stanowisko piskorza na terenie Polski. Procesy zachodzące w jeziorach zakolowych powodują że siedlisko gatunku ulega wypłyceciu i zamuleniu. Istotny wpływ na stan zachowania siedliska ma również dopływ ścieków powodujący wzrost produkcji materii organicznej i przyspieszenie procesu starzenia się zbiornika. Na obecnym etapie sukcesji zbiornik jest silnie wypłycony oraz narażony na występowanie przyduchy letniej i zimowej, czynników które będą negatywnie wpływać na liczebność populacji. Dlatego też stopień zachowania cech siedliska należy określić jako średnio zachowany lub częściowo zdegradowany (III). Przywrócenie cech siedliska jest trudne ponieważ wymaga zarówno zabiegów technicznych związanych z rekultywacją zbiornika jak również uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w zlewni bezpośredniej zbiornika dlatego też uzyskał (III). Ogólnie stan zachowania oceniono jako znaczący (C). Na ogólną wartość oceny obszaru C oprócz wymienionych powyżej czynników istotny wpływ miał również brak możliwości zwiększenia areálu występowania gatunku ponieważ rzeka San ze względu na podgórski charakter nie daje możliwości rozwoju populacji piskorza, przez co areál występowania w obszarze jest ograniczony wyłącznie do starorzecza, a przez to narażony na oddziaływanie niekorzystnych czynników środowiskowych i antropogenicznych co może w perspektywie doprowadzić do jej zaniku. 1166 Traszka grzebieniasta Triturus cristatus W 2014 r. gatunek ten został stwierdzony na jednym stanowisku. Przeprowadzone w roku 2015 badania waloryzacyjne wykazały występowanie zwierząt na co najmniej czterech stanowiskach, spośród których w dwóch jeszcze pod koniec sierpnia obserwowano młodociane osobniki. Dorosłe osobniki podczas żerowania obserwowano również na łąkach oraz w zadrzewieniach także poza granicami obszaru. Wskazuje to, że gatunek jest w obszarze licznie reprezentowany i zasiedla nowe miejsca, które posiadają warunki do odbycia rozrodu, zaś stan zachowania terenów przyległych powoduje, że traszka grzebieniasta w okresie wegetatywnym znajduje dogodne warunki do żerowania. Liczebność populacji w obszarze oceniona została jako znacząca (C). Badania terenowe przeprowadzone w 2015 wskazują że większość stanowisk traszki grzebieniastej jest dobrze zachowana i charakteryzuje się dobrym stanem ekologicznym jedynie na jednym ze stanowisk zaobserwowano znaczny stopień degradacji. Dla całości obszaru stopień zachowania cech siedliska oceniony został jako dobry (II). W bezpośredniej bliskości obszaru znajdują się inne drobne zbiorniki wodne będące siedliskiem traszki zwłaszcza na terenie wsi Bykowce, jednakże obecność drogi asfaltowej o stosunkowo wysokim natężeniu ruchu z jednej oraz rzeki San z drugiej powodują że wymiana osobników pomiędzy innymi dalszymi populacjami w większej odległości od Bykowców jest mocno ograniczona. Należy więc populację traszki traktować jako częściowo izolowaną (B). Ogólną ocenę obszaru ustalono jako dobrą (B) o czym zdecydował oprócz przedstawionych powyżej parametrów zwiększenie się areálu występowania gatunku w obszarze, co świadczy o stabilności populacji rozrodczej jak również dogodnych warunkach siedliskowych. 1193 Kumak górski Bombina variegata Obszar nie ma znaczenia dla ochrony jego populacji na terenie Karpat. Ocena populacji: D1337 Castor fiber – bóbr europejski. Nie prowadzono badań mających na celu dokładne rozpoznanie stanu populacji tego gatunku. Ocena populacji: D

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	E03		o
H	K02.01		i
H	K02.03		i
H	K03.04		i
L	A02.03		o
M	A03.03		o
M	A08		o
M	B01		o
L	B02.02		o
L	B02.04		o
L	G05.01		o
M	G02		o
L	F01		o
M	H01		o
L	I01		i
L	I02		i
M	K01.03		i
M	K02.02		i
M	E03.01		o
L	E01.03		o
L	J02.05		o
M	K05.01		i
M	K01.02		i
L	K03		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
L	X		o

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie

kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ	[%]

Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Korzeniak J. 2012. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). Mróz (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 79-94.2. Kukuła 2005. Zagrożone i ginące gatunki ryb środkowego Sanu. II Konferencja Naukowo-Techniczna Błękitny San 23-25 kwietnia Dynów.3. Mazurkiewicz J. 2012. 1145 Piskorz. Przewodnik Metodyczny Monitoring Gatunków Zwierząt t. 3. Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa: 264-2754. MINUG Pracownia Ekspertyz Rybackich i Przyrodniczych Bogdan Wziętek. 2016. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 w województwie podkarpackim. Rzeszów5. Mróz W., Świerkosz K., Kozak M. 2012. Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 53-63.6. Pawlaczyk P. 2010. Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe). Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa, s. 236-254.7. Pobijan J., 2012. 1163 Traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*. Przewodnik Metodyczny Monitoring Gatunków Zwierząt. Biblioteka Monitoringu Środowiska Warszawa: 195-2198. Połczyńska-Konior G. 2008 Raport dotyczący występowania kumaków górskich na terenie projektowanego SOO "Sanisko w Bykowcach" maszynopis9. Wilk-Woźniak E., Gąbka M., Pęczuła W., Burchardt L., Cebrin S., Glińska-Lewczuk K., Gołdyn R., Grabowska M., Karpowicz M., Klimaszek P., Kołodziejczyk A., Kokociński M., Kraska M., Kuczyńska-Kippen N., Ligeza S., Messyasz B., Nagengast B., Ozimek T., Paczuska B., Pelechaty M., Pietryka M., Piotrowicz R., Pociecha A., Pukacz A., Richter D., Walusiak E., Żbikowski J. 2012. Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*. Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 130-149.10. Wiśniewolski W., Borzęcka I., Buras P., Szalkowski J. 2005. Ichtiofauna bieszczadzkich zbiorników zaporowych, a gospodarka rybacka i potrzeby ochrony środowiska. II Konferencja Naukowo-Techniczna Błękitny San 23-25 kwietnia Dynów. 11. Wziętek B. Konieczny P. 2012. Pokarm nurogęsi *Mergus merganser* L. żerujących zimą na Sanie pomiędzy Zwierzyniem a Leskiem (południowo-wschodnia Polska. Komunikaty Rybackie . 3/2012 9-13.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	79.98				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Wschodniobeskidzki Obszar Chronionego Krajobrazu	*	79.98

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie
Adres:	Polska Józefa Piłsudskiego 38 35-001 Rzeszów
Adres e-mail:	sekretariat.rzeszow@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	<p>Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 8 listopada 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2016 r. poz. 2449)</p> <p>Link: https://edziennik.rzeszow.uw.gov.pl/legalact/2016/3449/</p> <hr/> <p>Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 10 września 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sanisko w Bykowcach PLH180045 (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2019 r. poz. 4376)</p> <p>Link: https://edziennik.rzeszow.uw.gov.pl/legalact/2019/4376/</p>
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH180045

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

Tak Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--

